

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdu a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **C. H.**, zast. Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem se sídlem Purkyňova 787/6, Ostrava, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje**, se sídlem U Výstaviště 18, Přerov, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 16. 11. 2020, č. j. 72 A 40/2020 - 29,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalované **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.
- III. Odměna a náhrada hotových výdajů advokáta Mgr. Ladislava Barty **se určuje** částkou 3400 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 (třiceti) dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 25. 9. 2020, č. j. KRPM-104588-23/ČJ-2020-140022-UP.

[2] Tímto rozhodnutím žalovaná podle § 129 odst. 1 a 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zajistila stěžovatele za účelem jeho předání podle přímo použitelného právního předpisu Evropské unie [nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále jen „nařízení Dublin III“)] na dobu 30 dnů od okamžiku omezení osobní svobody, tj. od 23. 9. 2020 do 22. 10. 2020.

[3] Zajištění stěžovatele předcházelo dne 23. 9. 2020 výjezd hlídky policie k oznámení z linky 158, při kterém hlídka ověřovala totožnost sedmi cizinců nacházejících se na lesní cestě u sjezdu ze silnice E442 ve směru na Olomouc na území obce Mladeč u Litovle. Stěžovatel nepředložil žádný doklad totožnosti, cestovní doklad, ani oprávnění k pobytu na území členských států Evropské unie. V systému pro srovnání otisků prstů žadatelů o mezinárodní ochranu (systém EUODAC) však byla nalezena shoda – stěžovateli byly dne 3. 9. 2020 v souvislosti s žádostí o mezinárodní ochranu podanou v Rumunsku snatý otisky prstů.

[4] Při podání vysvětlení dne 25. 9. 2020 stěžovatel uvedl, že pochází z Turecka, v Istanbulu pracoval jako pekař. Odjel z toho důvodu, že jeho strýc má v Německu pekárnu. Chtěl odcestovat oficiální cestou, nicméně kvůli pandemii COVID-19 nemohl nikde získat povolení. Z toho důvodu zvolil neoficiální cestu, a to nejprve letecky do Srbska, poté přešel pěšky do Rumunska, kde byl společně s dalšími 6 muži zadržen policií. Dále cestoval nákladním vozem, který domluvil převaděč. V Turecku mu nehrozí žádné nebezpečí, nicméně pokud by byl propuštěn, odcestoval by ihned do Německa, které je jeho cílovou zemí.

[5] Ze správního spisu dále vyplývá, že rozhodnutím ze dne 19. 10. 2020, č. j. KRPM-104588-38/ČJ-2020-140022-UP, žalovaná dle § 129 odst. 7 zákona o pobytu cizinců zajištění stěžovatele prodloužila o 33 dnů, tedy do 24. 11. 2020.

II. Rozhodnutí krajského soudu

[6] Rozhodnutí o zajištění za účelem předání napadl stěžovatel žalobou, ve které namítal nepřipustnost svého předání. Rumunsko není podle jeho názoru schopné zabezpečit řádný průběh azylového řízení, neboť v něm jsou systémové nedostatky. V rumunských uprchlických táborech jsou nepřijatelné podmínky, není zajištěna dostatečná hygiena, přístup ke zdravotnickým službám a uprchlíci čelí značným jazykovým a finančním bariérám. Jde o natolik vypjatou situaci, že se měla žalovaná zabývat touto otázkou z úřední povinnosti, což neučinila.

[7] Krajský soud stěžovatelovu žalobu zamítl s tím, že odůvodnění žalované považuje za dostatečné. Odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2020, č. j. 7 Azs 72/2020 – 23 (všechna zde zmiňovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), který se situací v Rumunsku podrobně zabýval. Zdůraznil přitom, že žalovaná nebyla povinna zkoumat podmínky azylového řízení v Rumunsku z úřední povinnosti, když žádné okolnosti existence systémových nedostatků nenasvědčovaly a sám stěžovatel ohledně stavu rumunského azylového řízení ve správním řízení nic netvrdil. Deklarace systémových nedostatků ve vztahu k určitému členskému státu Evropské unie může nadto připadat v úvahu pouze tam, kde je z okolností věci správnímu orgánu zřejmé, že cizinec vůbec nemůže být zajištěn za účelem předání, neboť jeho předání by bylo v rozporu s lidskoprávními standardy sdílenými všemi členskými státy. Taková situace však v případě stěžovatele nenastala.

III. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[8] Rozhodnutí krajského soudu napadl stěžovatel kasační stížností, ve které zopakoval svou námitku ohledně nedostatečného posouzení přípustnosti svého předání do Rumunska. Žalovaná měla zkoumat, zda v případě jeho předání nehrozí riziko nelidského

pokračování

či ponižujícího zacházení, které souvisí s nedostatky azylového řízení v Rumunsku. Znovu zopakoval, že situace žadatelů o mezinárodní ochranu v Rumunsku je tristní a pro nemajetné žadatele přináší neakceptovatelné podmínky. Problémovými jsou podle jeho názoru oblasti sociálního zabezpečení a participace na integračních programech, není zajištěn dostatek kvalifikovaných tlumočnicků, dochází k diskriminaci, špatné jsou podmínky ubytování, zdravotní péče a hygieny a za nedostatečnou označil také pomoc ze strany státních orgánů. Žalovaná i krajský soud rezignovaly na individuální posouzení jeho případu a skutečnost, že stěžovatel nepředložil podklady, ze kterých by systémové nedostatky vyplývaly, nemění podle jeho názoru nic na povinnosti žalované a krajského soudu zhodnotit aktuální situaci v Rumunsku. Bylo proto na nich, aby si přesné a aktuální informace o Rumunsku vyžádaly.

[9] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti zopakovala průběh předchozího řízení a uvedla, že v době rozhodování o zajištění jí nebyla známa žádná skutečnost, která by bránila realizaci stěžovatelova předání, tj. ani skutečnosti svědčící o systémových nedostatcích azylového řízení v Rumunsku. Zároveň zdůraznila, že dne 19. 11. 2020 obdržela informaci od Ministerstva vnitra, že předání stěžovatele nebude v příslušných lhůtách možné, mj. z důvodu epidemické situace, uskutečnit, a proto byl stěžovatel téhož dne ze zajištění propuštěn.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, a stěžovatel je zastoupen ustanoveným advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v mezích rozsahu kasační stížnosti a uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k následujícímu závěru.

[11] Kasační stížnost není důvodná.

[12] Obdobnou věcí týkající se dalšího tureckého státního příslušníka, který cestoval společně se stěžovatelem a byl žalovanou rovněž zajištěn za účelem jeho přemístění dle nařízení Dublin III, se Nejvyšší správní soud zabýval ve svém nedávném rozsudku ze dne 12. 4. 2021, č. j. 5 Azs 397/2020 – 26, pouze s tím rozdílem, že v uvedené věci bylo soudnímu přezkoumání podrobeno nikoli prvotní rozhodnutí o zajištění cizince, ale až následné rozhodnutí žalované o prodloužení zajištění. Jinak ovšem byly posuzované otázky v obou věcech shodné, neboť napadené rozsudky krajského soudu byly odůvodněny obdobným způsobem a rovněž kasační stížnosti jsou shodné, takže i v nyní posuzované věci Nejvyšší správní soud ze svých závěrů, k nimž dospěl v rozsudku ze dne 12. 4. 2021, č. j. 5 Azs 397/2020 – 26, vycházel.

[13] Stěžovatel v kasační stížnosti brojil toliko proti závěru žalované, že naplnění účelu zajištění – tj. přemístění stěžovatele do jiného členského státu příslušného pro posouzení jeho žádosti o mezinárodní ochranu, konkrétně Rumunska, je alespoň potenciálně možné. Zajištění totiž není účelem samo o sobě; představuje prostředek k dosažení cíle, kterým je v tomto případě právě přemístění (dle zákona o pobytu cizinců „předání“) do jiného členského státu. Není-li naplnění účelu zajištění možné, stává se zajištění nezákonným,

neboť jeho prostřednictvím nelze dosáhnout sledovaného cíle. To však na druhou stranu neznamená, že by žalovaná musela při rozhodování o zajištění postavit najisto, zda jeho účel je skutečně proveditelný. Nelze totiž opomenout skutečnost, že policie (žalovaná) hraje v tomto případě pomocnou úlohu, jejím úkolem je vytvořit podmínky pro naplnění účelu zajištění. Proto při rozhodování o zajištění postačí úvaha o potenciální možnosti naplnění jeho účelu – v tomto případě úvaha o potenciální možnosti přemístění do daného členského státu (přiměřeně viz usnesení rozšířeného senátu zdejšího soudu ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010 - 150, publ. pod č. 2524/2012 Sb. NSS).

[14] Jak již konstatoval krajský soud, společný evropský azylový systém byl koncipován na předpokladu vzájemné důvěry mezi členskými státy. Proto pouze závažná porušení jeho norem mohou vést k vyvrácení domněnky o dodržování základních práv žadatelů o mezinárodní ochranu v jiných členských státech. Existují-li však závažné důvody se domnívat, že dochází v členském státu, do něhož má být žadatel přemístěn, k systémovým nedostatkům, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu čl. 4 Listiny základních práv Evropské unie, je nutné pokračovat v posuzování kritérií uvedených v kapitole III nařízení Dublin III, tj. zjišťovat, jestli nemůže být určen jako příslušný k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu jiný členský stát. Jinými slovy, existují-li závažné důvody se domnívat, že k systémovým nedostatkům v jinak příslušném členském státu skutečně dochází, nelze žadatele do takového státu přemístit (srov. čl. 4 Listiny základních práv Evropské unie a čl. 3 odst. 2 druhý a třetí pododstavec nařízení Dublin III).

[15] Zabývat se otázkou existence systémových nedostatků v rozhodnutí o zajištění však není vždy bez dalšího povinností žalované, je naopak třeba přihlédnout k okolnostem dané věci. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 17. 4. 2018, č. j. 4 Azs 73/2017 - 29, publ. pod č. 3773/2018 Sb. NSS, stanovil podmínky, za jejichž naplnění se žalovaná nemusí v rozhodnutí o zajištění výslovně touto otázkou zabývat. Těmito podmínkami jsou: (i) neuplatnění námitky systémových nedostatků v řízení před správním orgánem, (ii) správní orgán poté, co se touto otázkou zabýval, dospěl k závěru, že k systémovým nedostatkům v příslušném členském státu nedochází, a (iii) o neexistenci takových nedostatků nejsou důvodné pochybnosti.

[16] V nyní projednávané věci neuvedl stěžovatel v rámci pohovoru před vydáním rozhodnutí o zajištění nic, co by systémovým nedostatkům v příslušném členském státu, tedy v Rumunsku, mohlo nasvědčovat. K jeho pobytu v Rumunsku uvedl pouze to, že do této země přišel ze Srbska a cesta trvala 8 hodin, přičemž z 25 osob bylo 7 mužů, včetně stěžovatele, zadrženo policií. Následně kontaktovali převaděče, který jim domluvil další převoz nákladním vozem. Stěžovatel dokonce popřel, že by v Rumunsku vůbec žádal o udělení mezinárodní ochrany, ač tuto skutečnost rumunská strana jednoznačně potvrdila s tím, že o žádosti stěžovatele je rozhodováno. Lze proto konstatovat, že před vydáním žalobou napadeného rozhodnutí ani po té až do podání žaloby stěžovatel námitku systémových nedostatků v Rumunsku nevznesl. Nesdělil-li však cizinec policii relevantní výhrady či obavy ve vztahu k zemi, kam má být dle nařízení Dublin III přemístěn, a nevyjdou-li najevo či nejsou-li všeobecně známé či správnímu orgánu známé z úřední činnosti jiné skutečnosti nasvědčující existenci systémových nedostatků v daném členském státu, nelze po žalované rozumně požadovat, aby prováděla rozsáhlé dokazování s cílem podrobně zjistit situaci v této zemi. To je až následně povinností Ministerstva vnitra se touto otázkou v samotném rozhodnutí o přemístění žadatele důkladně zabývat [viz § 8

pokračování

písm. b) a c) a § 10a odst. 1 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů].

[17] Z jednání stěžovatele bylo zjevné, že odmítal přijetí zpět do Rumunska z toho důvodu, že chtěl odcestovat do Německa. V takové situaci by žalovaná byla povinna hodnotit v rozhodnutí o zajištění otázku systémových nedostatků azylového řízení v Rumunsku z úřední povinnosti pouze tehdy, pokud by sama dospěla k závěru, že k systémovým nedostatkům v Rumunsku dochází, či pokud by byly o jejich neexistenci důvodné pochybnosti. K takovému závěru zjevně nedospěla, neboť v rozhodnutí o zajištění uvedla, že Rumunsko je bezpečnou zemí, která respektuje základní práva žadatelů o azyl, a realizaci předání stěžovatele do této země proto nic nebrání.

[18] I přesto, že jde jistě o velmi stručné a obecné konstatování, Nejvyšší správní soud opakuje, že stěžovatel před vydáním žalobou napadeného rozhodnutí neuvedl, že by v Rumunsku trpěl z důvodu nedostatečné hygieny, špatné zdravotní péče (naopak uvedl, že jeho zdravotní stav je dobrý a že žádná zdravotní omezení nemá). Také si neztěžoval na nedostatek tlumočnicků, ani na nedostatek právní pomoci či nevyhovující podmínky ubytování. Veškeré tyto námitky vznesl až v žalobě, a to nikoli tak, že by byl těmito podmínkám vystaven, nýbrž obecným výčtem nedostatků rumunského azylového řízení či podmínek přijetí žadatelů o mezinárodní ochranu. Na jeho námitku pak krajský soud reagoval tak, že se s hodnocením žalované ztotožnil, výslovně uvedl, že mu nejsou známy skutečnosti nasvědčující existenci systémových nedostatků, a odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, s jejíž pomocí dospěl k závěru, že o takových nedostacích nepanují důvodné pochybnosti.

[19] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že krajský soud námitku existence systémových nedostatků vypořádal vzhledem k výše citované judikatuře dostatečně. Míra podrobnosti jeho odůvodnění reflektuje tu skutečnost, že nedostatky azylového řízení či podmínek přijetí žadatelů v Rumunsku namítal stěžovatel až v žalobě proti rozhodnutí o zajištění, a to navíc v obecné rovině. Krajský soud také odkázal na přílehlavý rozsudek zdejšího soudu ze dne 28. 5. 2020, č. j. 7 Azs 72/2020 - 23, který hodnotil stav rumunského azylového řízení poměrně podrobně. Přestože je odůvodnění napadeného rozsudku stručné a bezpochyby si lze představit odůvodnění daleko propracovanější a detailnější, jeho závěr odpovídá judikatuře Nejvyššího správního soudu, která se hodnocením rumunského azylového systému opakovaně zabývala. Z obecně známých skutečností nelze dovozovat, že by Rumunsko nebylo schopno zajistit adekvátní podmínky žadatelům o mezinárodní ochranu (srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 21. 3. 2018, č. j. 2 Azs 33/2018 - 20, již zmiňovaný rozsudek ze dne 28. 5. 2020, č. j. 7 Azs 72/2020 - 23; či rozsudek ze dne 11. 9. 2018, č. j. 4 Azs 141/2018 - 21; ale také usnesení ze dne 5. 12. 2019, č. j. 1 Azs 256/2019 - 30; ze dne 22. 1. 2020, č. j. 5 Azs 308/2019 - 37; či ze dne 26. 2. 2020, č. j. 4 Azs 347/2019 - 56). Dlužno také dodat, že stěžovatel nevykazuje znaky zranitelné osoby – jde o samostatného, dospělého muže v produktivním věku bez zdravotních potíží, není proto důvod a priori předpokládat, že by pro něj podmínky rumunského azylového systému měly představovat riziko nelidského či ponižujícího zacházení. Nejvyšší správní soud neshledal námitky stěžovatele týkající se tvrzené nemožnosti realizace účelu zajištění v této věci opodstatněnými.

V. Závěr a náklady řízení

[20] Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud uzavírá, že neshledal kasační stížnost stěžovatele důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[21] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první za použití § 120 s. ř. s. Žalovaná byla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, příslušelo by jí tedy vůči neúspěšnému stěžovateli právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů, ovšem podle obsahu spisu jí v tomto řízení žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, proto jí Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

[22] Podle § 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s. hradí zástupci stěžovatele, který byl soudem ustanoven k ochraně jeho práv, hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Zástupce stěžovatele, advokát Mgr. Ladislav Bárta, byl stěžovateli ustanoven již v řízení o žalobě usnesením krajského soudu ze dne 29. 10. 2020, č. j. 72 A 40/2020 - 13. V řízení před Nejvyšším správním soudem ustanovený zástupce učinil jeden úkon právní služby, a to písemné podání soudu ve věci samé [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“)], kterým bylo podání kasační stížnosti. Ustanovenému zástupci tak náleží odměna ve výši 3100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu] a dále 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů [§ 13 odst. 4 advokátního tarifu], tj. celkem částka 3400 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 16. dubna 2021

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu